

thema
leifruit

Jan Nanninga snoeit de perenlei.

Marten Pelleboer: "Ik was stomverbaasd om hier te zien dat je fruit kunt kweken zonder bestrijdingsmiddelen."

Wilbert nipt in de perenlei.

Vruchtbomen verzorgen in de praktijk

Duizend meter leifruit in Frederiksoord

De Fruithof in Frederiksoord heeft ruim een kilometer leifruit staan, naast achthonderd verschillende hoogstamrassen. Liefhebbers kunnen hier het oude handwerk leren.

Tekst - Hanneke Jelles
Fotografie - De Fruithof

Het verleden is in Frederiksoord nadrukkelijk aanwezig. Fraai gerestaureerde panden herinneren aan de tijd dat de Maatschappij van Weldadigheid de scepter zwaaide. In 1884 richtte de Maatschappij hier de Tuinbouwschool op. Die vertrok in 2004 naar Meppel. Op een steenworp afstand van het voormalige schoolgebouw ligt acht hectare grond, die gedeeld wordt door drie instellingen: het Floralia Corso, een instelling met een tuin voor mensen met een lichamelijke beperking en Stichting De Fruithof.

De aanplant van De Fruithof werd in 1996 opgezet. De fruitrascollectie is juridisch eigendom van de Noordelijke Pomologische Vereniging. De bomen fungeren als een genenbank.

De leden zijn meest fruittelers die voor eigen gebruik enthousiast en occulatie-materiaal mogen komen snijden.

Biologisch

Voor de gepensioneerde fruittelers Marten Pelleboer was De Fruithof een ontdekking. Hij bracht zijn werkzame leven door op fruitbedrijven; de laatste twaalf jaar voor zijn pensionering op een bedrijf in het Zeeuwse Krabbedijkje. In 2008 zocht hij een bestemming voor zijn kennis en vaardigheid. "Ik was stomverbaasd om hier te zien dat je fruit kunt kweken zonder bestrijdingsmiddelen. Ik had bij productiefruitbedrijven gewerkt, waar spuiten de norm is."

Kennisoverdracht is op De Fruithof van groot belang. De bezoekers zijn liefhebbers; mensen met een eigen boomgaard of een paar fruitbomen. Ze komen met vruchten om deze te laten determineren, voor een van de cursussen of ze werken mee om de kneepjes van het vak te leren. "Particulieren mogen vrijwel geen insecticiden meer spuiten; daarom gebruikt De Fruithof ze ook niet."

Leivormen

Bij De Fruithof zijn alle mogelijke leivormen te zien. Kies je voor een waaier, een palmet of een siervorm? Dat bepalen de soort en het ras – de ene soort groeit recht omhoog, de andere zoekt meer de breedte op. Daarnaast is de vorm een beetje de handtekening van de tuinbaas. Peren zijn geschikter om geleid te worden dan appels, die gevoeliger zijn voor ziekten.

Het vormen van leibomen is zeker niet alleen een historisch gegeven, vertelt Pelleboer. Commerciële hoogstamboomgaarden zijn niet meer haalbaar, commercieel leifruit is er des te meer. Maar commerciële kwekers houden het meestal op een V-haag of snoer. Voor de vele fraaie historische snoei-vormen moet je bij de liefhebber zijn. Of in De Fruithof.

Bij leiperen moet in de zomer het meeste werk gedaan worden; in de winter wordt alleen gecorrigeerd. Vanaf mei zijn de vrijwilligers bezig scheuten te 'nijpen'; de groeipunten worden afgeknepen zodat de lengtegroei stopt en zich tuiltjes met gemengde knoppen vormen aan de basis van de twijg. In productiebedrijven wordt dit chemisch gedaan; de particulier mag dat niet, en kan hier het handwerk nog leren.

Koekhappen voor vogels

Onbespoten fruit telen is mooi, op één plaag na: de wintervlinder. Dit diertje houdt in De Fruithof lelijk huis. Het eet de takken kaal waardoor geen vruchten gevormd worden. Klimaatverandering, de vele eiken in de buurt, het zal er allemaal mee te maken hebben. "Particulieren adviseren we een lijmband om de stam aan te brengen, maar daar is hier met achthonderd bomen geen

beginnen aan. We hebben vijftig mezenkasten opgehangen en we zetten biologische gewasbeschermingsmiddelen in. Het beste middel is om kippen onder de bomen te laten lopen. Het is net koekhappen voor de vogels: de rupsjes laten zich aan hun draadje uit de boom zakken en hap, weg zijn ze."

Meer over de koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid is te zien in Museum De Koloniehof (met beeldentuin). Zie www.dekoloniehof.nl.
Meer over De Fruithof: www.fruithof-frederiksoord.nl.
Over de Noordelijke Pomologische Vereniging: www.npv-pomospost.nl.

Marten legt de laatste hand aan het snoeien van de perenlei.

Workshops 2011

5 maart: Vermeerderen van fruitrassen;
12 maart: Snoeien van leibomen;
27 augustus: Zomersnoei appel- en perenbomen; **27 augustus:** Opfriscursus zomersnoei; **17 september:** Snoeien van pruimenbomen. Voor meer informatie en inschrijven: mail naar info@ninaabbingtuinen.nl, tel. 058 212 27 72.